C/2026/2991

2026.5.29.

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

a „Legyen tilos a konverziós terápia az Európai Unióban” elnevezésű európai polgári kezdeményezésről

(C/2026/2991)

1. BEVEZETÉS: A POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS

A „Legyen tilos a konverziós terápia az Európai Unióban” a tizenharmadik olyan európai polgári kezdeményezés ([1]), amelyet az Európai Unióról szóló szerződésben és az (EU) 2019/788 rendeletben ([2]) (a továbbiakban: az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet) előírt küszöbértékek ([3]) elérését követően nyújtanak be a Bizottsághoz vizsgálatra.

A szervezők a következőképpen írják le célkitűzéseiket:

> *Felkérjük az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az LMBTQ+ polgárokat célzó konverziós terápiák kötelező jogi tilalmára az Európai Unióban:*
>
> *A konverziós terápiák az LMTBQ+ személyek szexuális irányultságának, nemi identitásának és/vagy nemi önkifejezésének megváltoztatására, elnyomására vagy elfojtására irányuló beavatkozások.*
>
> *Az ilyen gyakorlatokat diszkriminatív, megalázó, káros és csalárd jellegük miatt az Egyesült Nemzetek Szervezete kínzásnak minősítette, és jelenleg egyre több államban tiltják be őket.*
>
> *Az EU kulcsszerepet játszik az alapvető jogok védelmében, és lépéseket kell tennie az embertelen gyakorlatok elleni küzdelem érdekében. A Bizottság tegyen javaslatot egy olyan irányelvre, amely a konverziós terápiákat felveszi az uniós dimenziójú bűncselekmények listájára, és/vagy módosítsa az egyenlőségről szóló, jelenleg hatályos irányelvet (2008) úgy, hogy az tartalmazza e terápiák tilalmát is.*
>
> *Ezenkívül a jogalkotási jellegű moratórium elleni küzdelem érdekében a Bizottság hajtson végre egy nem kötelező erejű állásfoglalást is, amely a konverziós terápiák széles körű betiltására szólít fel az Unióban.*
>
> *Végül felszólítjuk a Bizottságot, hogy módosítsa a bűncselekmények áldozatainak jogairól szóló irányelvet, és állapítson meg a konverziós terápiák áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályokat.*
>
> *Valamennyi tagállam vezesse be a konverziós terápiák tilalmát, vagy vizsgálja felül a jelenlegi gyakorlatokat.*

A szervezők 2023. november 27-i kérelmét követően a Bizottság 2024. január 24-én nyilvántartásba vette a kezdeményezést ([4]). Az európai polgári kezdeményezés nyilvántartásba vétele iránti kérelemmel együtt benyújtott melléklet további részleteket tartalmaz a kezdeményezés tárgyáról, célkitűzéseiről és hátteréről. A szervezők elsősorban az Európai Parlament Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottsága által kért, „Az LMBT+ személyekre vonatkozó konverziós terápiák” című 2023. évi jelentésből ([5]) sorolnak fel ajánlásokat a konverziós terápiák betiltására vonatkozóan.

A szervezők 2024. május 17. és 2025. május 17. között gyűjtötték össze a szükséges „támogató nyilatkozatokat” (aláírásokat). Miután a tagállami hatóságok ellenőrizték a támogató nyilatkozatokat, a szervezők 2025. november 17-én benyújtották a kezdeményezést a Bizottsághoz. Ugyanezen a napon a Bizottság közzétette a kezdeményezés érvényességét megerősítő közleményt az európai polgári kezdeményezések nyilvántartásában.

([1]) Legyen tilos a konverziós terápia az Európai Unióban.

([2]) Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2019/788 rendelete (2019. április 17.) az európai polgári kezdeményezésről (HL L 130., 2019.5.17., 55. o.).

([3]) Az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet 3. cikke alapján a kezdeményezés akkor érvényes, ha: a) azt legalább a tagállamok egynegyedében legalább egymillió, a 2. cikk (1) bekezdése szerinti uniós polgár (a továbbiakban: az aláírók) támogatja; valamint b) a kezdeményezés nyilvántartásba vételekor az aláírók száma a tagállamok legalább egynegyedében eléri az I. mellékletben meghatározott legalacsonyabb számot, amely megfelel a kezdeményezés nyilvántartásba vételekor az egyes tagállamokban megválasztott európai parlamenti képviselők száma és az Európai Parlament összes képviselője száma szorzatának.

([4]) A Bizottság (EU) 2024/442 végrehajtási határozata (2024. január 24.) a „Legyen tilos a konverziós terápia az Európai Unióban” elnevezésű európai polgári kezdeményezésnek az (EU) 2019/788 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti nyilvántartásba vétele iránti kérelemről.

([5]) Európai Parlament, „Conversion Practices on LMBT+ People” (Az LMBT+ személyekkel kapcsolatos konverziós gyakorlatok), 2023.

A szervezők a kezdeményezés célkitűzéseit a Bizottsággal 2025. december 12-én tartott találkozón ([6]), valamint az Európai Parlament által 2026. március 2-án szervezett nyilvános meghallgatáson mutatták be. A nyilvános meghallgatás során a szervezők jelezték, hogy örömmel vennék, ha az Európai Bizottság ajánlást fogadna el, amelyben arra ösztönzi a tagállamokat, hogy hozzanak tagállami szinten intézkedéseket a konverziós terápiák megszüntetése érdekében ([7]).

Ezt követően a Parlament 2026. március 25-én plenáris vitát tartott a konverziós terápiák betiltására irányuló kezdeményezésről ([8]).

Ez a közlemény az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet 15. cikkének (2) bekezdésével összhangban ismerteti a Bizottságnak a kezdeményezésre vonatkozó jogi és politikai következtetéseit, a tervezett intézkedéseit, az intézkedések indokait és a tervezett ütemtervet.

2. HÁTTÉR

2.1 A legfontosabb kérdések

A konverzációs terápia gyakorlatai „rendkívül káros beavatkozások, amelyek azon az orvosi szempontból hamis tételen alapulnak, hogy az LMBT[IQ+]-személyek betegek; e beavatkozások súlyos fájdalmat és szenvedést okoznak és hosszan tartó pszichológiai és fizikai károkhoz vezetnek” ([9]). Ezeknek a gyakorlatoknak – amely lehet szóbeli bántalmazás, kényszerítés, elszigetelés, kényszergyógyszerezés, áramütés, fizikai és szexuális bántalmazás ([10]) – valójában nincs terápiás értékük, mivel a szóban forgó személyek esetében semmit sem kell „gyógyítani” vagy „elfojtani”.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 1990-ben megszüntette a „homoszexualitás” mentális zavarként való besorolását azáltal, hogy törölte azt a betegségek és az egészséggel kapcsolatos problémák nemzetközi statisztikai osztályozása 10. revíziójából (ICD-10). Hasonlóképpen a WHO 2019-ben törölte a „nemi identitászavart” a betegségek és kapcsolódó egészségügyi problémák nemzetközi osztályozása 11. revíziójának (ICD-11) ([11]) „Mentális és viselkedési zavarok” című fejezetéből.

Emellett jelentős európai és nemzetközi szervezetek – többek között 2013-ban az Orvosok Világszövetsége ([12]), 2016-ban a Pszichiátriai Világszövetség ([13]) és 2022-ben az Európai Pszichiátriai Szövetség ([14]) – nyilvánosan ellenezték a konverziós terápiákat.

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által 2023-ban végzett LMBTIQ-felmérés ([15]) szerint minden negyedik LMBTIQ +-személy (24%) volt már konverziós gyakorlat elszenvedője, beleértve a fizikai és szexuális erőszakot, a szóbeli bántalmazást és a megaláztatást. Ez az arány a transznemű nők (47 %) és a transznemű férfiak (48 %) esetében csaknem kétszeres.

Emellett a szexuális irányultságon és a nemi identitáson alapuló erőszakkal és megkülönböztetéssel szembeni védelemmel foglalkozó független ENSZ-szakértő jelentése szerint a konverziós terápiák jelensége globális, és aránytalanul sújtja a fiatal LMBTIQ+-személyeket ([16]).

2.2 Európai szakpolitikai háttér

Az Európai Unióban mindenki számára garantálni kell, hogy biztonságban érezze magát, és szabadon vállalhassa igazi önmagát. Az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség az uniós szerződésekben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített alapvető érték és alapjog.

([6]) A „Legyen tilos a konverziós terápia az Európai Unióban” elnevezésű európai polgári kezdeményezés szervezőinek találkozója az Európai Bizottsággal.
([7]) Európai Parlament, Az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság rendes ülése, nyilvános meghallgatás: Legyen tilos a konverziós terápia az Európai Unióban, 2026. március 2.
([8]) Európai Parlament, plenáris vita, 2026. március 25.
([9]) A szexuális irányultságon és nemi identitáson alapuló erőszakkal és megkülönböztetéssel szembeni védelemmel foglalkozó független ENSZ-szakértő, Az úgynevezett konverzációs terápia gyakorlatai, 2020. május 1.
([10]) Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése (PACE), 2534. (2026) sz. határozat: Az LMBTI-személyek védelme a „konverziós terápiákkal” szemben, elfogadva 2026. január 29-én.
([11]) A betegségek és az egészséggel kapcsolatos problémák nemzetközi statisztikai osztályozása (ICD-11) 11. verziójának „Szexuális egészséggel kapcsolatos állapotok” című új fejezetében helyette „nemi inkongruencia” szerepel.
([12]) Az Orvosok Világszövetségének nyilatkozata az emberi szexualitás természetes változásairól, elfogadás: az Orvosok Világszövetségének 64. közgyűlése, 2013. október.
([13]) Az Európai Pszichiátriai Szövetség állásfoglalása a nemi identitásról és az azonos neműek iránti irányultságról, vonzalomról és az azonos neműekkel folytatott szexuális viselkedésről, 2016. szeptember.
([14]) Az Európai Pszichiátriai Szövetség állásfoglalása a konverziós „terápiákról” és az LMBTQ-páciensekről, 2022. január.
([15]) Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, Az LMBTIQ-személyek egyenlősége válaszút előtt: elért eredmények és kihívások, 2024.
([16]) A szexuális irányultságon és nemi identitáson alapuló erőszakkal és megkülönböztetéssel szembeni védelemmel foglalkozó független ENSZ-szakértő, Az úgynevezett konverzációs terápia gyakorlatai, 2020. május 1.

Ursula von der Leyen elnök megbízólevelében ([17]) megbízta Hadja Lahbib biztost, hogy „tegyen javaslatot a 2025 utáni időszakra vonatkozó, az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló megújított stratégiára, amely a folyamatos és állandó, gyűlöletből fakadó zaklatás és erőszak – beleértve az online térben történő zaklatást és erőszakot is – kezelésére, valamint a konverziós terápia betiltására fog összpontosítani".

A 2025. október 8-án elfogadott, az LMBTIQ+-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2026–2030) ([18]) bejelentette, hogy „a Bizottság megfelelő intézkedéseket fog hozni annak érdekében, hogy felvegye a küzdelmet az átnevelési terápiával szemben, kiemelt hangsúlyt helyezve az e területen döntő szerepet játszó tagállamok támogatására. [...] Az átnevelési terápia elleni küzdelemre vonatkozó megközelítésének kidolgozása során a Bizottság figyelembe fogja venni különösen a »Legyen tilos a konverziós terápia az Európai Unióban« elnevezésű közelmúltbeli európai polgári kezdeményezést."

Az LMBTIQ+-személyek bántalmazással, káros gyakorlatokkal és gyűlölettel szembeni védelme a Bizottság egyik prioritása és e stratégia kulcsfontosságú pillére. Az erőszak minden formájának megelőzése és az azok elleni küzdelem, valamint a gyűlöletkeltő narratívák felszámolása elengedhetetlen a közös uniós értéket képező egyenlőség, emberi méltóság és a mindenkit megillető alapvető jogok tiszteletben tartásához.

Az Európai Parlament az alapvető jogok Európai Unión belüli helyzetével foglalkozó, 2026. április 29-én elfogadott állásfoglalásában ([19]) „elítéli a konverziós terápiákat, például a személyek szexuális irányultságának, nemi identitásának és/vagy nemi önkifejezésének megváltoztatására, elnyomására vagy elfojtására irányuló gyakorlatokat, amelyek az alapvető jogok megsértésének minősülnek, és... sürgeti továbbá a Bizottságot, hogy a »Legyen tilos a konverziós terápia az Európai Unióban« elnevezésű európai polgári kezdeményezés nyomon követéseként terjesszen elő egy olyan jogi aktusra irányuló javaslatot, amely valamennyi tagállamban bevezeti a konverziós terápiák uniós tilalmát". Hasonló felszólítást tartalmazott a Bizottság 2025. évi jogállamisági jelentéséről szóló, 2026. április 29-i parlamenti állásfoglalás ([20]), valamint a 2020–2025-ös időszakra vonatkozó, az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia végrehajtásáról szóló, 2024. február 8-án elfogadott állásfoglalás ([21]) is.

Az LMBTI-személyek Európai Unión belüli biztonságáról szóló, 2023. június 9-én 25 tagállam támogatásával elfogadott tanácsi elnökségi következtetések ([22]) felkérik a tagállamokat, hogy nemzeti hatáskörük keretei között „védjék meg az LMBTI-személyeket mind online és offline [...] a káros gyakorlatokkal szemben, az »átnevelési gyakorlatoknak« történő alávetésüket is ideértve".

Emellett az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2026. április 29-én véleményt fogadott el az európai polgári kezdeményezés támogatásáról, amelyben azt ajánlotta, hogy a Bizottság „terjesszen elő javaslatot a konverziós gyakorlatok jogilag kötelező erejű uniós betiltására. A javasolt tilalomnak ki kell terjednie minden olyan tevékenységre és az e tevékenységek reklámozására, amelynek célja egy személy szexuális irányultságának, nemi identitásának és/vagy nemi önkifejezésének megváltoztatása, elnyomása vagy eltörlése" ([23]).

Ezen túlmenően az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 2026. január 29-én állásfoglalást ([24]) fogadott el, amelyben felszólította tagállamait, hogy büntetőjogi szankciók előírása mellett tiltsák be az olyan konverziós terápiákat, amelyek célja a személyek szexuális irányultságának vagy nemi identitásának/önkifejezésének megváltoztatása, elnyomása, elfojtása vagy eltörlése. Az állásfoglalás megállapítja, hogy a konverziós terápiák által okozott károk megelőzésére és leküzdésére irányuló fellépés népegészségügyi szempontból feltétlenül szükséges, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának kérdése, megerősítve a személyes autonómia fontosságát, amelyet az emberi jogok európai egyezményének 8. cikke véd. Emellett az állásfoglalás egy sor intézkedést javasol az áldozatok támogatására és védelmére, a képzésre és a nyilvánosság tájékoztatására vonatkozóan.

([17]) Ursula von der Leyen elnök megbízólevele Hadja Lahbibnak, az egyenlőségért, valamint a felkészültségért és a válságkezelésért felelős biztosnak, Európai Bizottság, 2024. december 1.

([18]) Európai Bizottság, Egyenlőségközpontú Unió:az LMBTIQ+-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2026–2030), COM(2025) 725 final.

([19]) Az Európai Parlament 2026. április 29-i állásfoglalása az alapvető jogok helyzetéről az Európai Unióban 2024-ben és 2025-ben (P10_TA(2026)0146).

([20]) Az Európai Parlament 2026. április 29-i állásfoglalása a Bizottság 2025. évi jogállamisági jelentéséről (P10_TA(2026)0147).

([21]) Az Európai Parlament 2024. február 8-i állásfoglalása a 2020–2025-ös időszakra vonatkozó, az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló uniós stratégia végrehajtásáról (P9_TA(2024)0076).

([22]) Az Európai Unió Tanácsa, Az elnökség következtetései az LMBTI-személyek biztonságáról az Európai Unióban, 2023. június 9.

([23]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye: „A konverziós gyakorlatok betiltása az Európai Unióban", elfogadva 2026. április 29-én (SOC/854-EESC-2025).

([24]) Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése (PACE), 2534. (2026) sz. határozat: Az LMBTI-személyek védelme a „konverzációs terápiákkal" szemben, elfogadva 2026. január 29-én.

2.3 **Nemzeti jogi háttér**

Eddig nyolc tagállam fogadott el jogszabályt a konverzációs terápiák betiltására ([25]). E jogszabályok hatálya eltérő, és általában a közigazgatási jog alapján bűncselekménnyé nyilvánítják vagy megtiltják az adott személy szexuális irányultságának vagy nemi identitásának, valamint a legtöbb esetben a nemi önkifejezésének a megváltoztatására vagy elnyomására irányuló kísérleteket. E nemzeti jogszabályok többsége súlyosabb büntetéseket ír elő a kiskorúak vagy a kiszolgáltatott helyzetben lévő felnőttek ellen elkövetett bűncselekmények esetében. A szankciók e jogszabályok mindegyike esetében magukban foglalják a pénzbüntetést, valamint a legtöbbjük esetében a szabadságvesztést. Az összes ilyen nemzeti jogszabály tiltja a konverziós terápiák reklámozását is.

3. **AZ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉSRE ADOTT VÁLASZ**

Az európai polgári kezdeményezés felszólítja a Bizottságot, hogy: i. „tegyen javaslatot egy olyan irányelvre, amely a konverziós terápiákat felveszi az uniós dimenziójú bűncselekmények listájára, és/vagy módosítsa az egyenlőségről szóló, jelenleg hatályos irányelvet (2008) úgy, hogy az tartalmazza e terápiák tilalmát is."; ii. „módosítsa a bűncselekmények áldozatainak jogairól szóló irányelvet, és állapítson meg a konverziós terápiák áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályokat"; iii. „hajtson végre egy nem kötelező erejű állásfoglalást is, amely a konverziós terápiák széles körű betiltására szólít fel az Unióban".

Végső soron az európai polgári kezdeményezés egyértelműen kimondja, hogy „valamennyi tagállam vezesse be a konverziós terápiák tilalmát".

A kezdeményezésre reagálva a Bizottság hangsúlyozza, hogy:

a) a Bizottság 2027-ben bizottsági ajánlást készül elfogadni azzal a céllal, hogy felhívja a tagállamokat, hogy jogi keretükön belül vezessék be a konverziós terápiák tilalmát.

b) Ugyanakkor a Bizottság úgy véli, hogy az alábbiakban kifejtett okok miatt nem lenne hatékony az EUSZ 11. cikkének (4) bekezdése értelmében vett uniós jogi aktusra irányuló javaslat előterjesztése.

3.1 **Bizottsági ajánlás elfogadása az európai polgári kezdeményezés célkitűzésének elérése érdekében**

A Bizottság az EUMSZ 292. cikkén alapuló jogi aktust, nevezetesen ajánlást tervez elfogadni, amely védi az LMBTIQ +-személyeket, különös tekintettel a legkiszolgáltatottabbakra, és küzd a szexuális irányultságuk vagy nemi identitásuk/önkifejezésük megváltoztatására, elnyomására vagy elfojtására irányuló konverziós terápiák ellen. A Bizottság ajánlása várhatóan teljesíti az európai polgári kezdeményezés alapvető célkitűzéseit.

Az ajánlás útján a Bizottság el fogja ismerni, hogy a tagállamok kritikus szerepet játszanak ezen a területen, és arra fog összpontosítani, hogy támogassa őket a konverziós terápiák betiltásában, ösztönözve a jogi tilalom Unió-szerte történő kiterjesztésére irányuló nemzeti intézkedéseket.

A cél az, hogy az ajánlás a konverziós terápiákra vonatkozó jelenlegi tagállami tilalmakkal kapcsolatos bevált gyakorlatokra építkezve valamennyi tagállamot felszólítsa a tilalom bevezetésére. A Bizottság azt is fontolóra fogja venni, hogy az ajánlásban más intézkedéseket is ajánljon más kiegészítő intézkedésekre vonatkozó ajánlásokat is belefoglaljon, például – amennyiben az ilyen gyakorlatok bűncselekménynek minősülnek – az áldozatok jogairól szóló irányelvből eredő jogi kötelezettségekre építve az áldozatok és túlélők igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését és kártérítését megkönnyítő intézkedéseket, továbbá a mentális egészség és más releváns orvosi területen dolgozóknak szóló képzéseket.

A Bizottság fel kívánja kérni a tagállamokat, hogy nyújtsanak tájékoztatást arról, hogy nemzeti kontextusukban hogyan fogják végrehajtani az ajánlást, lehetővé téve annak értékelését, hogy az ajánlás végrehajtása hogyan történik a gyakorlatban.

Az ajánlás előkészítését a témáról folytatott strukturált párbeszéd fogja alátámasztani, amelyet a Bizottság az LMBTIQ +-személyek egyenlőségével foglalkozó szakértői csoporton keresztül kíván előmozdítani; ez a szakértői csoport a megkülönböztetésmentességgel, az egyenlőséggel és a sokféleséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport keretében a tagállamokat, a Bizottságot és az érdekelt feleket tömöríti az LMBTIQ+-személyek egyenlőségének fokozása érdekében.

Emellett az az LMBTIQ+-személyek egyenlőségéről szóló stratégiában bejelentetteknek megfelelően a Bizottság LMBTIQ+ szakpolitikai fórumot hoz létre az LMBTIQ+-személyek civil társadalmi szervezeteivel: az első ilyen fórumra 2026 vége előtt kerül sor Brüsszelben, és központi témája a konverziós terápiák lesznek.

([25]) Belgium, Németország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Ciprus, Málta és Portugália.

Végezetül az LMBTIQ+-személyek egyenlőségéről szóló stratégiában bejelentetteknek megfelelően a Bizottság tanulmányt indított a konverziós terápiákról, amely alapul szolgál majd a bizottsági ajánláshoz, figyelembe véve olyan szempontokat, mint az ilyen gyakorlatokhoz kapcsolódó kényszerítés és nyomás mértéke.

3.2 **Annak indokai, hogy a Bizottság miért nem terjeszt elő az EUSZ 11. cikkének (4) bekezdése értelmében uniós jogi aktusra irányuló javaslatot**

Ahogy a nyilvántartásba vételről szóló határozatában a Bizottság kifejti, „nem zárható ki, hogy a Bizottság **az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdése alapján** javasolhatná bizonyos kényszerített konverziós terápiák felvételét **az uniós dimenziójú bűncselekmények listájára**, feltéve, hogy e rendelkezés követelményeit kellően megindokolják és különösen, hogy az ilyen konverziós terápiák különösen súlyos bűncselekményeknek tekinthetők, »amelyek jellegüknél vagy hatásuknál fogva több államra kiterjedő vonatkozásúak, illetve amelyek esetében különösen szükséges, hogy az ellenük folytatott küzdelem közös alapokon nyugodjék«”.

Az e rendelkezés szerinti új jogalkotási javaslathoz első lépésként egyhangú tanácsi határozat révén új jogalapot kellene létrehozni az uniós dimenziójú bűncselekmények listájának kibővítése érdekében. Az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésében felsorolt bűncselekmények a több államra kiterjedő, különösen súlyos bűncselekmények területeit érintik. A Bizottság csak abban az esetben javasolhatna második lépésként irányelvet ezen új jogalap alapján, ha a Tanács kibővítené az uniós dimenziójú bűncselekmények listáját.

A Bizottság úgy véli, hogy az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdése szerinti bűncselekmények listájának kibővítésére irányuló kezdeményezés elindítása nem küzdene hatékonyan a konverziós terápiák jelensége ellen. Bár nem zárható ki, hogy bizonyos konverziós kényszerterápiák megfelelnek a határokon átnyúló dimenziójú, különösen súlyos bűncselekmények területeire vonatkozó kritériumnak, ez valószínűleg csak az ilyen gyakorlatok kis részére igaz.

Az egyenlő bánásmódról szóló irányelvre irányuló 2008. évi bizottsági javaslat ([26]) célja a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron, illetve szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetéssel szembeni védelem kiterjesztése a foglalkoztatáson kívül eső területekre. A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépésére tekintettel a javaslat az EUMSZ 19. cikkén alapul, ezért az Európai Parlament egyetértését követően azt a Tanácsnak egyhangúlag kell elfogadnia.

Bár a javaslatot a Tanács közel 18 éve tárgyalja, és a tagállamok túlnyomó többsége támogatja a Tanács belga elnöksége által 2024 első felében előterjesztett kompromisszumos szöveg ([27]) elfogadását, még nem sikerült megállapodásra jutni.

A jelenlegi kompromisszumos szöveg bármely új módosítása nem képezné részét a Bizottság európai polgári kezdeményezésre adott válaszának, mivel az ilyen módosítások megtétele a Tanács feladata. Emellett a konverziós terápiák tilalmának bevezetése nem lenne összhangban e javaslat horizontális fókuszával és hatályával.

A Bizottság megismétli, hogy **az EUMSZ 19. cikke alapján jogalkotási intézkedésekre irányuló új javaslat** tehető, ha a konverziós terápiák az említett cikk értelmében nemen vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetésnek minősülnek. Bár valószínű, hogy e gyakorlatok közül több is megfelel e feltételnek, a Bizottság nem tartja az EUMSZ 19. cikk szerinti új javaslatot az európai polgári kezdeményezés célkitűzései megvalósítása szempontjából a leghatékonyabb módnak, különös tekintettel a Tanács általi egyhangú elfogadással kapcsolatos nehézségekre.

Ezenkívül a nyilvántartásba vételről szóló határozatban a Bizottság kifejti, hogy „a konverziós terápiák áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapítása tekintetében a Bizottság **az EUMSZ 82. cikkének (2) bekezdése alapján javaslatot tehetne az áldozatok jogairól szóló 2012/29/EU irányelv módosítására**”.

([26]) Javaslat: A Tanács irányelve a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosságra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (COM(2008) 0426 final).

([27]) Az egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló irányelv (19. cikk) – Jelentés az elért eredményekről (10817/24).

A Bizottság nem tartja indokoltnak, hogy új módosításokat javasoljon az áldozatok jogairól szóló irányelvhez ([28]). Az áldozatok jogairól szóló irányelv felülvizsgálatára irányuló, 2023. júliusi bizottsági javaslatot ([29]) követően a társjogalkotók 2025 decemberében ideiglenesen megállapodtak az áldozatok jogairól szóló felülvizsgált irányelvről ([30]). Az új szabályok megerősítik valamennyi áldozat jogait, például az információkhoz és támogatáshoz való jobb hozzáférés, a bűncselekmények bejelentésének megkönnyítése, az áldozatok személyes adatainak jobb védelme, az áldozatok szükségleteinek megerősített egyéni értékelése, az elkövető által fizetendő kártérítéshez való hozzáférés megkönnyítése, valamint az áldozatokkal kapcsolatba kerülő személyek közötti jobb koordináció és együttműködés révén. A szexuális erőszak áldozatai célzott és integrált támogató szolgáltatásokban fognak részesülni, ideértve a szexuális és reproduktív egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést.

Amennyiben a konverziós terápiák a nemzeti jog alapján bűncselekménynek minősülnek, az irányelv nemzeti jogba átültetett rendelkezései alkalmazandók az ilyen bűncselekmények áldozataira.

Az irányelv hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani a sajátos szükségletekkel rendelkező áldozatokra annak érdekében, hogy védelmet élvezzenek a másodlagos és ismételt áldozattá válással, a megfélemlítéssel és a megtorlással szemben. Az áldozatokra vonatkozóan egyedi értékelést kell végezni specifikus védelmi szükségleteik meghatározása és annak megállapítása céljából, hogy vonatkoznak-e rájuk különleges intézkedések, és ha igen, milyen mértékben. Azokban a tagállamokban, ahol a konverziós terápiák bűncselekménynek minősülnek, az ilyen gyakorlatok áldozatainak részesülniük kell az irányelv által biztosított védelmi és támogatási keret előnyeiből, beleértve az egyéni értékelést és a megfelelő támogató szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Végezetül a Bizottság úgy véli, hogy **egy tanácsi ajánlásra irányuló javaslat elfogadása** nem tenné lehetővé az európai polgári kezdeményezés célkitűzéseinek átfogó és hatékony kezelését. Ami a tanácsi ajánlásra irányuló javaslatnak az EUMSZ 292. cikkével összefüggésben értelmezett 83. cikkének (1) bekezdése alapján történő előterjesztését illeti, jelenleg nem lehet megállapítani, hogy bizonyos konverziós terápiák az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „határokon átnyúló dimenzióval rendelkező, különösen súlyos bűncselekmény” körébe tartozhatnak-e. Ami az EUMSZ 292. cikkével összefüggésben értelmezett 19. cikkén alapuló tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot illeti, az EUMSZ 19. cikkén alapuló jogalkotási fellépéssel kapcsolatban fent vázolt kihívások az ilyen ajánlást is érintenék.

4. **KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KILÁTÁSOK**

A „Legyen tilos a konverziós terápia az EU-ban” elnevezésű európai polgári kezdeményezésre válaszul a Bizottság ajánlást tervez elfogadni, amely várhatóan 2027-ben eléri az európai polgári kezdeményezés alapvető célkitűzéseit.

Az ajánlásban a Bizottság hasznosítani kívánja a konverziós terápiákra vonatkozó jelenlegi tagállami tilalmakkal kapcsolatos bevált gyakorlatokat. Az ajánlás alapját átfogó konzultációs folyamat fogja képezni, többek között az LMBTIQ +-személyek egyenlőségével foglalkozó szakértői csoporton és az új LMBTIQ+ szakpolitikai fórumon keresztül. A Bizottság által e tárgyban indított tanulmány megállapításai szintén alátámasztják majd az ajánlást.

A bizottsági ajánlás célja, hogy:

— javasolja a tagállamoknak nemzeti jogrendjükben a konverziós terápiák betiltását;

— védje az LMBTIQ+-személyeket és küzdjön a szexuális irányultságukra vagy nemi identitásukra/önkifejezésükre irányuló konverziós terápiák ellen;

— kiegészítse a konverziós terápiák javasolt tilalmát más intézkedésekre vonatkozó ajánlásokkal, amelyek például biztosítják a szakemberek képzését;

— felkérje a tagállamokat arra, hogy a végrehajtás értékelésének alapjaként nyújtsanak tájékoztatást arról, hogy nemzeti kontextusukban hogyan hajtják végre az ajánlást.

([28]) 2012/29/EU irányelv a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról.

([29]) Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2012/29/EU irányelv módosításáról, COM/2023/424 final).

([30]) A Tanács sajtóközleménye: az EU megerősítette a bűncselekmények áldozatainak védelmét és támogatását, 2025. december 10.